

Midadas essenzialas e puncts dispitaivels

Il cussegl grond ha cumenzà ier suentermezdi cun la debatta davart la revisiun totala da la lescha da vischnancas

DA MARTIN CABALZAR

■ **La lescha da vischnancas vertenta, en vigur dapi 1974, è per gronda part sa cumprovada. La revisiun totala proponida da la regenza e sustegnida per gronda part da la cumissiun per politica da stadi e strategia megliescha la survista e la legibladad e permetta d'integrar enconuschientschas essenzialas or da l'experienza pratica e da serar largias giuridicas.** La finamira da la lescha revedida totalmain è da porscher a las vischnancas in relasch general per che quellas possian organisar a moda optima la lur administraziun e l'adempliment da lur incumbensas. Tenor il parsura da la cumissiun predeliberanta *Tarzius Caviezel* (pld Tavau) han ils resuns da la consultaziun procurà per in project da lescha anc pli concis. En il dretg chantunal vegn reglà mo quai che sto esser il medem per tut las vischnancas. La nova lescha tegnia quint da la gronda autonomia communal. «La cumissiun ha benventà expressivmain il fatg ch'il project concedia a las vischnancas la pli gronda libertad creativa pussaivla», accentuescha Caviezel.

Las midadas essenzialas proponidas da la regenza

La suprastanza communal po decider en atgna cumpetenza davart adattaziuns al dretg superiur sch'i n'exista nagina libertad legislativa. Votaziuns consultativas duain esser admissiblas sin fundament dal dretg chantunal er senza basa legala communal. Sco las sesidas dal parlament communal duain las radunanzas communalas da princip esser publicas. In'obligaziun da prender recusaziun na duain las vischnancas betg pli pudair prevair. Excorporaziuns da facultad da vischnancas burgaisas n'èn – cun excepziun d'excporaziuns a la vischnaunca politica – betg pli admissas. La nova lescha prescriba tge che sto vegnir resguardà en cas d'ina excporaziun ed en

La cumissiun per politica da stadi e strategia è vegnida presidiada dal deputà Tarzius Caviezel (pld Tavau).

FOTO O. ITEM

cas d'ina collavuraziun intercomunala. Sin fundament da las experientschas fatgas duai la fusiun da vischnancas vegnir reglada a moda pli concisa. I na duain betg pudai vegnir furmadas novas fracziuns sco corporaziuns autonomas. Differents terms sco convocaziuns da las radunanzas communalas, l'inoltraziun dal quint annual etc. vegnan adattads a las relaziuns actualas. Las statutas da las corporaziuns da vischnancas na ston betg pli vegnir approvadas da la regenza.

La posiziun da la cumissiun per politica da stadi e strategia

Tenor il parsura da la cumissiun Tarzius Caviezel ha la gronda maioritad da la cu-

missiun sustegnì la proposta da la regenza. In vast consentiment hai dà per la pussaivladad da las vischnancas da far votaziuns consultativas, ma era per la regulaziun da las fusiuns da vischnancas che sa restrenscha sin l'essenzial. Ultra da quai ha la cumisisun sustegnì ch'i vegnia exclus da furmar novas fracziuns sco corporaziuns autonomas e che la regulaziun actuala davart la grondezza da la suprastanza communal vegnia mantegnida.

En singuls puncts haja era dà opiniuns divergentas, ha ditg Caviezel. Uschia propona la maioritad da la cumissiun ch'i duaja esser chausa da las vischnancas d'excluder la publicitad da radunanzas communalas. Er areguard la

facultad d'utilisaziun da las vischnancas n'ha la cumissiun betg chattà in consens. Tar la facultad d'utilisaziun tutgan parts dal territori communal sco alps, pastgiras e guauds etc. ch'ils abitants pon utilisar, per exempel in pur che metta ad alpes muvel durant la stad. La regenza vules era vinavant che mo burgaisas svizras e burgais svizzers hajan il dretg da questa facultad d'utilisaziun. Las vischnancas duain dentant avair la cumpetenza da relaschar er en quest sectur regulaziuns adattadas. Areguard l'alineaziun da la facultad d'utilisaziun giavischina ina ferma maioritad da la cumissiun che la regulaziun vertenta vegnia mantegnida.

Ina lunga debatta d'entrada

Malgrà ch'entrar en materia n'era betg dispitaivel ed è vegnì concludì senza cuntervuschs hai dà ina lunga debatta d'entrada. La deputada socialdemocratica *Beatrice Baselgia* (Plaun) ha taxà en num da sia fracziun la revisiun totala per pauc curaschusa ed innovativa. Enstagl da purifitgar las structures vegnian quellas cementadas sut il pretext da l'autonomia communal. Il liberal *Bruno Claus* (Cuira) avertescha da betg surchargiar la revisiun cun novas reglamentaziuns che limiteschian il spazi d'agir da las vischnancas. Per ils socialdemocrats *Conradin Caviezel* (Cuira) e *Christoph Jaag* (Aschera) hajan las vischnancas burgaisas pers lur funcziun e duain vegnir abolidas perquai ch'ellas stgaffeschian duas classas da burgais. In ple-doyer en favur da las vischnancas burgaisas accentuond lur engaschi cultural e social fan *Reto Cramer* (pcd Belfort), *Vera Stiffler* (pld Cuira) e *Rodolfo Fasani* (pcd Mesauc), *Simi Valär* (pld Tavau) e *Leo Jecker* (pbd Tschintg Vitgs). *Silvia Casutt* (pcd Foppa) na chapescha betg che la regenza insista sin sia proposta che las radunanzas communalas stoppian esser publicas.

Cusseglia guvernantiva *Barbara Janom Steiner* accentuescha che la revisiun veglia rinforzar las vischnancas e lur autonomia. Perquai haja la regenza agì cun gronda precauziun. Ella avertescha dentant era che dapli autonomia pretendia era dapli responsabladad. La lescha stoppia avair en vista l'entir chantun, interess particulars sajan perquai deplazzads. Ins haja examinà tut quai che saja giavischivel, dentant la finala stuì sa decider per quai che è era realisabel.

Cun 98:14 vuschs ha il cussegl refusà la proposta dals socialdemocrats da renviar il project per surlavurar a la regenza.